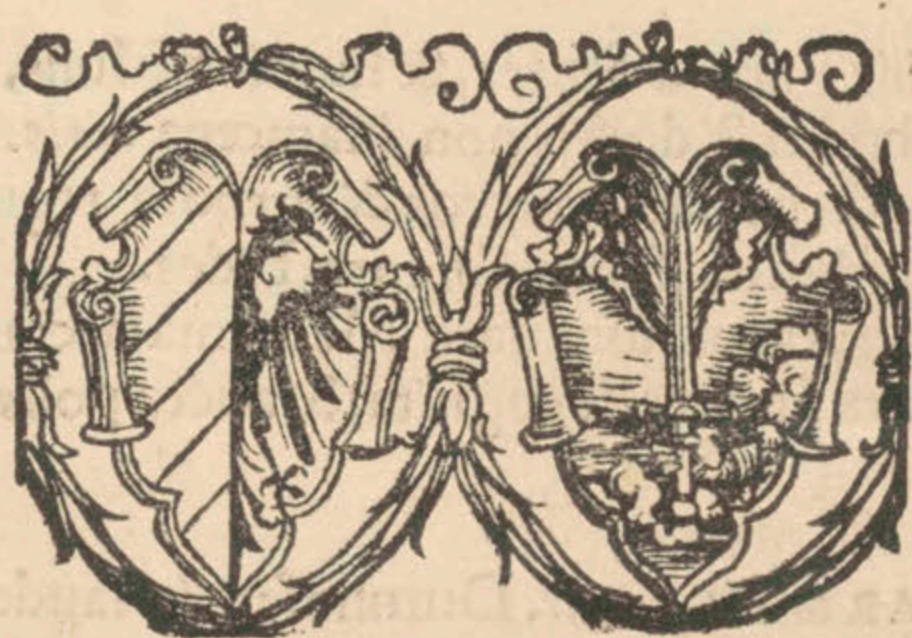

HIERONYMI
Cardani Medici Mediolanensis
DE SVBTILITATE

Libri XXI. Ad illustris. Principem Ferrandum Gonzagam,
Mediolanensis prouinciæ Præfectum.

*Monasterij
ad*

*Nürnberg
Moem.*

IOH. PETREIVS LECTORI.

Habes hoc in libro candide Lector, plus quàm sesquimille, uariarum, non uulgarium, sed difficilium, occultarũ & pulcherrimarum rerum causas, uires, & proprietates, ab authore hincinde experimento obseruatas: quæ non solum propter cognitionem delectabiles, sed etiã ad uarios usus, tum priuatos tum publicos multò utiliores, quàm hactenus plurimorum scripta, quæ & si ex Philosophia sint, minoris tamen momenti esse, legens hæc & illa, haud mecum dis-
sentiet: uti singula in adiecto indice perspicue
licet cernere.

Norimbergæ apud Ioh. Petreium, iam primo impressum,
Cum Priuilegio Cæsar. atq; Reg. ad sexennium.

Anno M. D. L.

161

LIBER SEPTIMVS

De Lapidibus.

ABSOLUTA metallorum ratione, superest ut de Lapidibus loquamur. Sunt autem omnia illorum genera quinq; numero: Gemma, Marmor, Cos, Silex, & Saxū. Præter hæc sunt factitij lapides, de quibus naturaliū sermone absoluto dicemus. Gemmam vulgi more nūc appellamus lapidem omnem nitentem, natura rarum atq; paruum: raritate lapilli omnes littoris excluduntur: paruitate marmora quæ nitent, & quorum genera quædam rara sunt inuentu, quæ tamē non sunt gemmæ, quia minimē parua sunt, sed in uno quoq; genere eximiæ magnitudinis quædam inueniuntur. Nitere etiam diximus, nam Limacius ac Borax parui lapilli sunt, & rari, non tamen gemmæ, neq; nitent, aut si nitent, parum nitent. Hoc igitur modo Margaritæ etiam, & Coralli, & Turchesiæ, & lapides omnes non in oriente nati, ut Carbunculus & Chrysolitus Germanicus, tum etiam Topazius orientalis, cæruleusq; lapis, sed de hoc suprâ locuti sumus, nec non & Smaragdus tum etiam Crystallus, sed hi uix sentiunt. At ueræ gemmæ dicuntur, quæ non sentiunt limam: atq; ea de causa omnes quas nuper adiecimus gemmas uerè nominare non liceat. Dicantur igitur hæ similitudine gemmæ, quæ uero nitent & limam non sentiunt, gemmæ quæ autem sentiunt & nitent non tamen parua sunt toto genere marmora. Si autem squammis constent silices, si granulis cotes, si non nitent, saxa dicantur.

Gemmarum genera tria: perspicuum ut Adamas, opacum ut Onyx plerunq; mixtum ut Sardonyx & Iaspis: quorum partes quædam perspicuæ, quædam uerò opacæ. Aliæ etiam reddunt imaginem ut Sapphyrus quem ego habeo, & Smaragdus, tum Carbunculus ille in Orchomeno Archadiæ inuentus. Causa cur reddant gemmæ imaginem est nitor primum, inde duricies, tertio opacitas, quarto color dilutus. Vix enim colore perfecto existente potest imago reddi. Inter saxa plerunq; generantur gemmæ destillante è lapidibus succo in concaua, uelut infans materno sanguine: aliæ uerò in animalibus generantur, ut de Alectorio ferunt. Certum est lapides saltem in animalibus gigni, ut suo loco explicabitur. Refert Agricola in capi iecore inuentum lapidem candidum sub fuscum, & superiore parte quæ arctior ad dextram extuberat fuscum, inferiore qua latior cauernosum, cæterum pro loci natura incredibilis magnitudinis: longum unciam, altum fescuncem, latum digitum.

x Cæterum

Lapidum genera omnia quinq;

Gemma quæ uocetur et quæ uerè sit.

Gemmarum genera.

Causa cur gemmæ reddant imaginem. Gemmarum ortus.

De lapide in iecore galli inuentus.

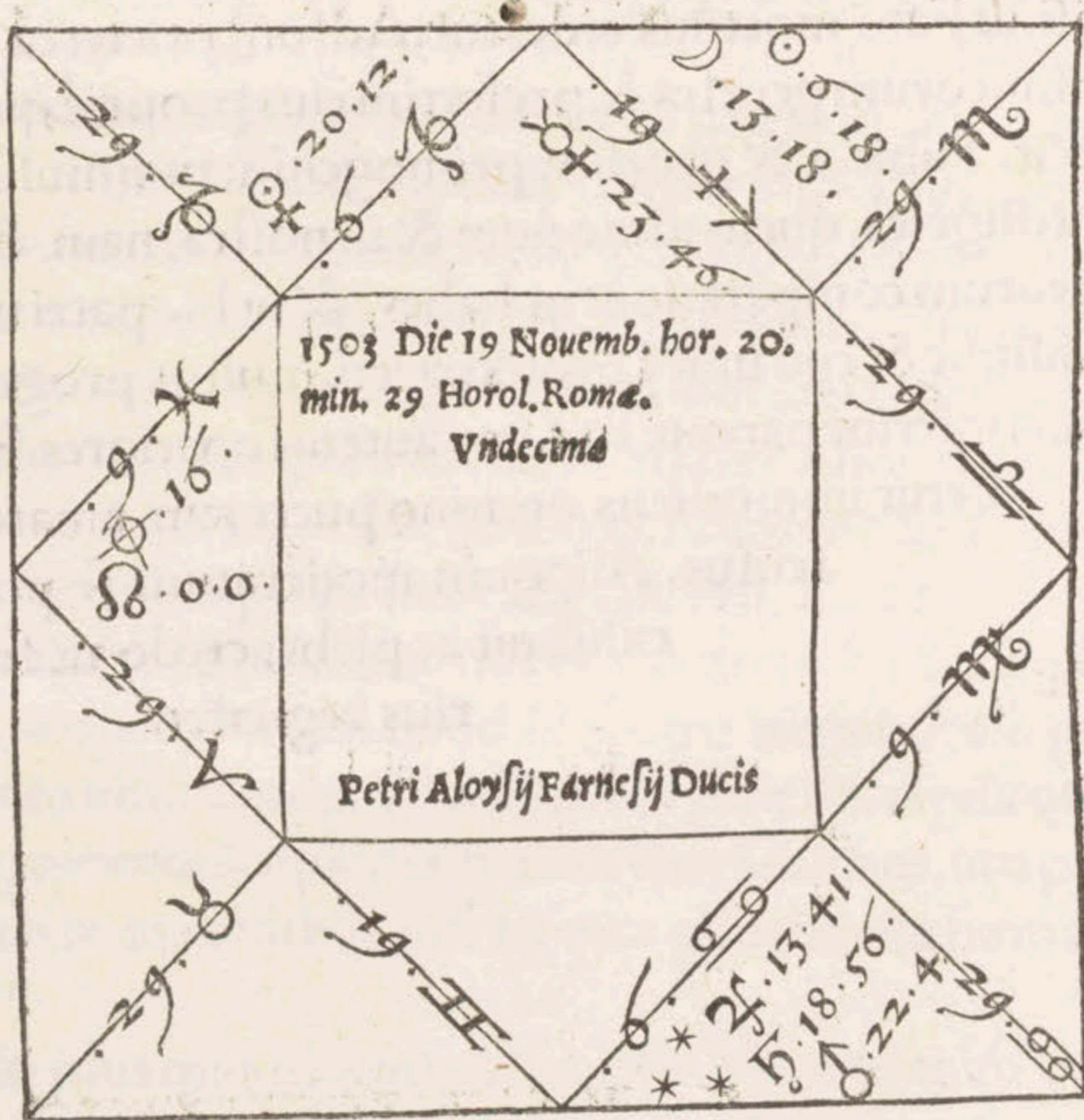
Petri Aloysii Farnesii Principis, Genesis undecima.

Sumpto ad Pontificiam dignitatem Alexandro Farnesio qui uocatus est Paulus Tertius consensu collegij Cardinalium, duæ ciuitates Placentia & Parma olim subiectæ Mediolanensium Principibus & ob ærarij inopiam pignori datæ Pontificibus pro certa pecunia, Petro Aloysio concessæ sunt sub Ducis, ut dici consuevit, titulo. Nouaria quoque pecuniæ causa Pontifici pignori data, Casare permittente, illi data est, ut trium simul ciuitatum egregiarum Princeps factus sit. Quod si uel Fata uoluissent, uel ipse moderari fortunam sciisset prudentia & potentia patris, non solum parta conseruare sed egregie augere potuisset.

Iupiter cū Apolline magnitudinis secundæ naturæ Mercurij.

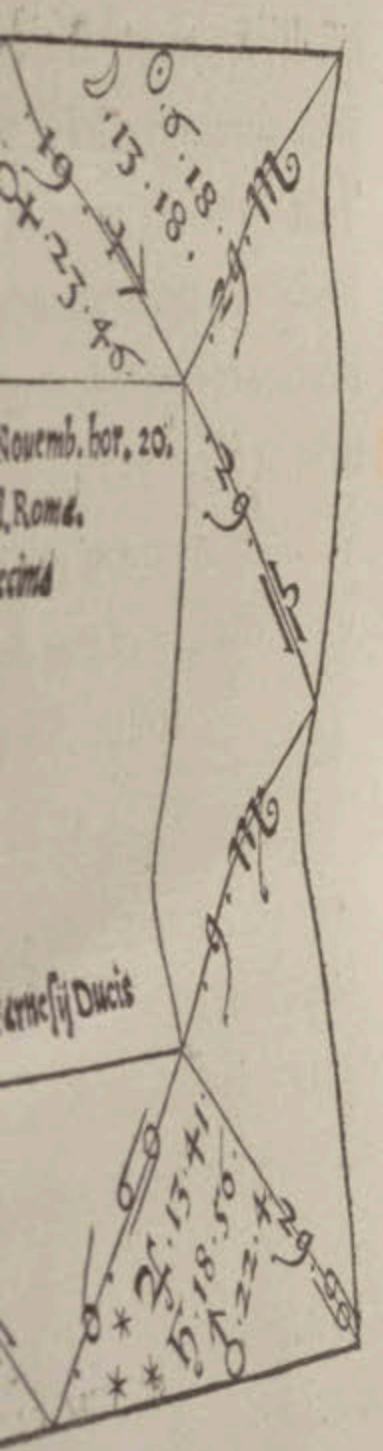
Luna iuxta Caput Serpentarij magnitudinis tertiæ naturæ Martis & Mercurij.

Commua

Mediolan.
Principis, Ce-
rima.

itatem Alexandro Farnesio
sensu collegij Cardinalium,
na olim subiecta Mediolanen
nopia pignori data Pontie
nciffa sunt sub Ducis, ut di-
tina causa Pontifici pignori
um simul ciuitatum egregia
uoluisse, uel ipse moderari
tris, non solum parta confer

Commua

Medic. Lib. Genitur.

491

Cōmunia his duo
bus sunt qnq, ascen
dens in signo Leo
nis quod ambitio
sos & truces creat.
Venus cū Sorte hoc
ad rē nihil pertinet,
utriq, tamen causa
mulierū, diuitiarū
incrementum polli
cetur. Quod nescio
quomodo contige
rit, certum tamē est.
Tertiū est Mars in
casu suo, hoc raro
ostendit dignitates
in re bellica aut ad
ministraciones, ob
id qui talia patrant
raro assumuntur ad
administratiōes, na
tura ipsa rerū cum
altris consentiente.
Qui enim talia agūt
sibi timent & ob id
alieno nomine non
gerūt res. Mars etiā
in casu suo admini
strationes negat, idē
in angulis & oppo
sito Lunæ (Est autē
hoc utriq, commu
ne & quartū ac qn
tum) ad homicidia
impellit: solus Mars
in Lunæ opposito
eos nasci facit qui

ad hominum cædem prompti sunt, ut hic in his duobus exemplis uides.
Et in genesi Principis cuiusdam qui ad me pro iudicio 100 coronatos
transmiserat, licet mercator mihi 25 subriperit. Is enim cum Lunam in
opposito Martis haberet ex quacunq, causa ad hominum cædē prorum

Hh 4 pebat

